

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

بهرام رحمانی
۱۲ سپتمبر ۲۰۲۳

تظاهرات مردم علیه بشار اسد با عکس «مهسا امینی»!

هر چه به سالگرد کشتن مهسا (ژینا) امینی در گشت ارشاد تهران و جنبش انقلابی «زن، زندگی، آزادی» نزدیک می‌شویم تهدیدها و دستگیری‌های جمهوری اسلامی نیز شدت یافته است تا شاید بتوانند جلو اعتراضات مردمی را بگیرند. اما در این ناگهان، در تظاهرات مردم سوریه علیه جنگ و جنگ‌طلبان در این کشور، به‌ویژه علیه روسیه و جمهوری اسلامی و حزب‌الله لبنان که در این بیش از یک دهه جنگ، از حکومت بشار اسد حمایت کرده‌اند، عکس مهسا امینی را بالا می‌برند که سنبل جنبش انقلابی «زن، زندگی، آزادی» در ایران است. این پیام مهمی است به مقامات جمهوری اسلامی و در راس همه خامنه‌ای رهبر جمهوری اسلامی که حتی کشتار کودکان را نیز به ماموران امنیتی و آتش به اختیاران خود داده است.

تظاهرات علیه حکومت سوریه: «ما آزادی می‌خواهیم»!

برای سومین جمعه متوالی، ساکنان جنوب سوریه در میدان مرکزی شهر سویدا تجمع کردند و خواستار آزادی و کنار رفتن بشار اسد شدند. انگیزه مستقیم این تظاهرات مشکلات اقتصادی و به‌ویژه گران شدن سوخت است. اما رسانه‌های وابسته به جمهوری اسلامی، اعتراض‌های سوریه را وارونه نشان می‌دهند. برای مثال، به گزارش همشهری آنلاین جمهوری اسلامی، معترضین سوریه با عکس‌های مهسا امینی وارد خیابان‌ها شدند و شعارهای ضد انقلاب و ضد حاکمیت بشار اسد سر دادند!

همچنین به گزارش همشهری آنلاین، بیسیمچی مدیا با انتشار این ویدئو نوشت: «شهرهای شمالی سوریه که تحت کنترل و اشغال گروهک‌های تروریستی داعش و گروهک‌های حمایت شده از سوی ترکیه و آمریکا هستند، کانون این شورش‌ها است.»

در عین حال این رسانه حکومتی، اضافه کرده است که: «جالب‌تر این‌که بسیاری از زنان تروریست‌های داعش در این راهپیمایی حجاب‌شان از مهسا امینی کامل‌تر است، عین تناقض!»

در حالی که درگیری‌ها و ناآرامی‌های سوریه در سیزدهمین سال خود به بن‌بست رسیده است، دولت سوریه در سال‌های اخیر با کمک متحدان اصلی خود، روسیه و ایران، بخش‌های زیادی از اراضی از دست رفته را پس گرفته است.

ماه گذشته، تصمیم بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه، برای دو برابر کردن دستمزدها و حقوق بازنشستگان بخش دولتی، تورم را به شدت افزایش داده و به تظاهرات‌های ادامه‌داری دامن زد که استان «سویدا» (با اکثریت دروزی‌ها) در جنوب این کشور و شهر «درعا» در نزدیکی آن را در بر گرفت.

جرقه این اعتراضات با تشدید فلاکت اقتصادی زده شد و شهروندان خشمگین همانند خیزش سال ۲۰۱۱ که در نهایت به یک جنگ داخلی همه جانبه تبدیل شد خواستار سقوط اسد شده‌اند.

بنا بر آمار سازمان ملل، ۹۰ درصد مردم سوریه که در مناطق تحت کنترل دولت زندگی می‌کنند در فقر به سر می‌برند و در کل هم بیش از نیمی از جمعیت این کشور برای تامین نان شب خود در مضیقه‌اند.

این سازمان تخمین می‌زند که در دهه اول قیام مردم سوریه حدود سیصد هزار غیرنظامی کشته شده و نیمی از جمعیت ۲۳ میلیونی این کشور نیز آواره شده‌اند.

شهر درعا که در کنترل دولت است از بدترین ویرانی‌های جنگ داخلی جان به در برده است، اما همچون باقی سوریه از یک بحران اقتصادی رنج می‌برد.

جمعیت در روز جمعه شعارهای ضددولتی از جمله «سقوط اسد آرزوی ماست!» و «بشار اسد، تو را نمی‌خواهیم!» سر می‌دادند. این نوع اعتراضات در نواحی تحت کنترل دولت نادر است. نیروهای امنیتی در این نواحی برخورد بی‌رحمانه‌ای با مخالفان سیاسی دارند.

به گزارش رویترز ویدیویی که فعالان منتشر کرده‌اند گروهی از مردان را نشان می‌دهد که بنری با عکس بشار اسد که بر سر در اتحادیه کشاورزان نصب شده بود پاره می‌کنند. آن‌ها سپس در دفاتر این ساختمان را جوش دادند.

در یک تظاهرات اخیر در سویدا جمعیتی از معترضان یک مجسمه حافظ اسد را خراب کردند.

اعتراضاتی هم در استان همجوار درعا - جایی که اعتراضات ضد اسد در سال ۲۰۱۱ شروع شد - انجام شده است.

روز جمعه ۸ سپتامبر ۲۰۲۳ - ۱۷ شهریور ۱۴۰۲، حدود دوهزار نفر در شهر سویدا، واقع در جنوب سوریه دست به تظاهرات زدند و علیه حکومت بشار اسد شعار دادند.

شهر و استان سویدا که با اردن هم‌مرز است، جزو بخش‌هایی از خاک سوریه است که در اختیار حکومت قرار دارد. با این حال از حدود یک ماه قبل که دولت یارانه سوخت را حذف کرد اعتراضاتی در این منطقه شکل گرفت. در حال حاضر دولت مرکزی دوسوم کشور را در تسلط خود دارد.

مردم که بیش از دوازده سال عواقب جنگ و ناآرامی و مشکلات معیشتی را تحمل کرده‌اند شعار می‌دادند: «ما آزادی می‌خواهیم. ما از دست تو عصبانی هستیم، بشار! ما به آزادی خواهیم رسید.»

شبکه محلی «سویدا ۲۴» به خبرگزاری فرانسه گفت: «دلیل بسیج مردم اینست که حضور زنان بسیار جدی است. اما همه طبقات اجتماعی در تظاهرات شرکت دارند.»

به گفته مسئولان این شبکه محلی، مردمی که در میدان مرکزی شهر سویدا تجمع کردند، از گوشه و کنار استان آمده بودند. یک شاهد عینی نیز می‌گوید: «حدود دوهزار مرد و زن در میدان الکرامه علیه بشار اسد شعار می‌دادند و پرچم‌های رنگی دروسی را در دست داشتند.» اقلیت دروسی سوریه حدود ۳ تا ۴ درصد جمعیت کشور را تشکیل می‌دهد. برخی حاضران گفته‌اند که در سایر نقاط استان سویدا نیز تجمعاتی برگزار شده است.

طی روزهای اخیر، معترضان به تخریب نمادهای حکومتی پرداخته و از جمله تصاویر حافظ اسد، پدر بشار اسد را پاره کرده‌اند. اما تاکنون حکومت و اکنشی نشان نداده و از سرکوب تظاهرات پرهیز کرده است.

از سال ۲۰۱۱ که ناآرامی در سوریه شروع شد تا امروز، ده‌ها هزار نفر از جوانان استان سویدا از انجام خدمت نظام سر باز زده‌اند. نیروهای امنیتی حکومت نیز چندان حضوری در این منطقه ندارند. به‌طور کلی سویدا که کانون اقلیت دروس محسوب می‌شود، از جنگ و ناآرامی سال‌های اخیر برکنار مانده است.

تظاهرکنندگان سوری در دومین هفته اعتراض‌های خود، خواهان برکناری بشار اسد رییس جمهور آدمکش و جنگ‌طلب این کشور شده‌اند.

موج تازه‌ای از اعتراض‌ها و اعتصابات در مخالفت با سیاست‌های دولت بشار اسد مناطق جنوبی سوریه را که تحت کنترل دولت قرار دارد، در بر گرفته است.

گاردین در گزارشی که به این موضوع اختصاص یافته آورده است که تظاهرات برای دومین هفته متوالی در این منطقه جریان دارد و معترضان بی‌پروا و با جسارتی بیش از پیش خواهان برکناری بشار اسد شده‌اند.

در این گزارش به تظاهرات روز دوشنبه در شهر سویدا واقع در جنوب سوریه اشاره شده و آمده است که معترضان در طول تجمع اعتراضی خود معابر و راه‌های استانی را مسدود کردند.

استان سویدا که شهر سویدا مرکز آن است از زمان آغاز ناآرامی‌ها و شورش‌های سوریه در سال ۲۰۱۱ تحت کنترل دولت باقی مانده و به قلمرو اصلی اقلیت دروسی این کشور تبدیل شده است.

ویدئویی که توسط یک تشکل تحت هدایت فعالان سوری در این منطقه موسوم به «سویدا ۲۴» به اشتراک گذاشته شده، صدها نفر را به تصویر کشیده است که در میدان مرکزی شهر تجمع کرده و پرچم‌های دروسی را به اهتزاز در می‌آورند.

بر اساس آنچه در این ویدیو مشاهده می‌شوند معترضان همچنین شعارهایی با مضمون «زنده باد سوریه و مرگ بر بشار اسد» سر می‌دهند.

ویدئوی دیگری که در فضای مجازی منتشر شد، فعالان را نشان می‌دهد که عصر یکشنبه گذشته پس از بستن درهای شاخه‌ای از حزب بعث حاکم در شهر ملح در شرق استان سویدا، شعار می‌دادند.

ویدئوی دیگری که در فضای مجازی منتشر شده، شماری از فعالان را در عصر روز یکشنبه نشان می‌دهد که پس از جوش دادن و بستن درهای ساختمان یکی از دفاتر حزب حاکم بعث سوریه در شرق استان سویدا، شعارهایی را بر ضد دولت و بشار اسد سر می‌دهند.

یکی از معترضان توضیح می‌دهد که دفتر حزب بعث به دلیل نقشی که در سرکوب اعتراضات قبلی داشته هدف حمله قرار گرفته است؛ وی در ادامه یادآور می‌شود که تظاهرکنندگان در حالی پیش از این با مداخله اعضای دفتر حزب بعث سرکوب شده بودند که مطالبه اصلی آن‌ها بهبود خدمات اولیه شهری همچون آب و برق بوده است.

تظاهرات اخیر در شهرهای جنوبی سوریه پس از اعلام دولت مبنی بر لغو یارانه بنزین و بالارفتن قیمت آن آغاز شد و شدت گرفت.

اعتراضات ناشی از افزایش قیمت سوخت و خشم از فساد اقتصادی و سوءمدیریت در سوریه به سرعت به تظاهرات ضد دولتی تبدیل شده و درخواست‌های مکرر برای برکناری بشار اسد به‌ویژه در مناطق جنوبی این کشور تشدید شده است.

در سویدا، مردم پلاکاردهایی در دست داشتند که روی آن بخش‌هایی از متن قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متحد در خصوص لزوم تشکیل یک دولت انتقالی در سوریه نقش بسته بود.

معترضان همچنین خواستار آزادی هزاران شهروند این کشور شدند که از زمان آغاز تظاهرات ضد دولتی در ۱۲ سال پیش توسط دستگاه امنیتی سوریه دستگیر شدند و به زندان افتادند.

رایان مرئوف، رئیس تشکل سیاسی «سویدا ۲۴» که در تبعید به سر می‌برد، به گاردین می‌گوید: «سویدا پیش‌تر شاهد اعتصاب‌ها و خیزش‌های مدنی این چینی نبوده است. مردم دیگر راضی به اصلاحات نیستند؛ این رژیم قادر به تامین هیچ یک از نیازهای مردم نیست.»

به گفته این فعال سیاسی سوری: «این اعتراضات امید را در مردم سوریه بیدار کرده است. مطالبات آن‌ها روشن است و هیچکس دیگر صرفاً مطالبات اقتصادی ندارد. مردم سویدا چند سال گذشته برای این مطالبات اعتراض کردند، اما چیزی تغییر نکرد.»

دولت سوریه در حالی یارانه سوخت را حذف کرده است که به گزارش سازمان ملل متحد بیش از ۹۰ درصد مردم این کشور زیر خط فقر زندگی می‌کنند.

اعتراضات با منشا مشکلات معیشتی و اقتصادی در سوریه که با افزایش قیمت بنزین تشدید شده حالا از ابعاد پیش‌بینی شده فراتر رفته است؛ معترضان خواسته‌های بزرگتری دارند و خواهان یک دگرگونی سیاسی و برکناری دولت فعلی در کشورشان هستند.

به گفته رایان مرئوف، رهبر تبعیدی تشکل سیاسی سویدا ۲۴، «جهان فکر می‌کند که بشار اسد پس از پذیرفته شدن مجدد در اتحادیه عرب پیروز شده است، اما تنها شهروندان این سرزمین هستند که می‌توانند در باره مشروعیت او تصمیم‌گیری کنند.»

در آغاز کانون اصلی تظاهرات در دو شهر جنوبی درعا و سویدا بود که در جنوب این کشور قرار گرفته‌اند. اما خیلی زود ناراضیاتی‌ها به شمال سوریه و شهرهای حلب و ادلب و عفرین رسید. در درعا که زیر نفوذ بشار اسد است، خط

فقر زندگی بیش از ۹۰ درصد ساکنان منطقه را تهدید می‌کند. در سوریه شهر جنوبی درعا را با نام مهد انقلاب می‌شناسند.

سال ۲۰۱۱ و پیش از آن که اعتراضات سوریه به جنگی تمام‌عیار منجر شود، اولین تظاهرات علیه بشار اسد در همین شهر رخ داد. در ششم مارس آن سال اعتراضات با حبس ۱۵ دانش‌آموز از خانواده‌های سرشناس آغاز شد. این دانش‌آموزان به دلیل کشیدن گرافیتی‌های ضد دولت بر دیوارهای درعا دستگیر شده بودند.

اوضاع اما در سویدا متفاوت است. در این شهر اکثریت جمعیت را دروزی‌ها تشکیل می‌دهند. این اقلیت مذهبی در تمام دوران جنگ داخلی تلاش کردند خود را از ترکش درگیری‌ها دور نگه دارند. از آنجایی که در چنین فضایی عملاً جایی برای نفوذ تندروهای مذهبی وجود نداشت، سویدا در مقایسه با دیگر شهرهای سوریه برای اسد در دسرساز نبود. اما حالا در همین شهر کمیته حمایت از خیزش مردمی خواهان برکناری اسد شده است. روحانیون دروزی که سال‌ها به حمایت از بشار اسد متهم می‌شدند حالا گفته‌اند تنها راه نجات سرنگونی اوست.

همه معترضان سوری‌ای که یک هفته است خیابان‌ها را رها نکرده‌اند، در دشمنی با حکومت بشار اسد با یکدیگر هم‌صدا نیستند. برخی از گروه‌های سیاسی معتقدند که این اعتراضات باید در چارچوب اعتراض به وضعیت معیشتی و اقتصادی باقی بماند و صلح‌آمیز باشد. تجربه جنگ داخلی برای این گروه‌ها این درس را در پی داشته که دست بردن به اسلحه در سوریه می‌تواند به ضرر همه طرف‌ها و به‌ویژه مخالفان اسد تمام شود.

بشار اسد اخیراً تصمیم گرفت تا حقوق همه افشار را دو برابر کند. اما هم‌زمان با این تصمیم که می‌توانست نور امیدی در قلب سوری‌ها باشد، خیر حذف یارانه انرژی هم از راه رسید. این خبر در سوریه که هنوز نتوانسته خود را از زیر آوار جنگ داخلی بیرون بکشد، مانند تیر خلاص علیه شهروندان محروم این کشور عمل کرد.

سازمان ملل می‌گوید ۱۵ میلیون نفر از جمعیت سوریه به کمک فوری نیاز دارند و از بین آن‌ها ۱۲ میلیون نفر دچار ناامنی غذایی هستند. وضعیتی که می‌تواند حیاط این جمعیت بزرگ را تهدید کند. برق در اغلب نقاط سوریه یک تا دو ساعت وجود دارد و بقیه ساعات شبانه‌روز در سکوت و تاریکی می‌گذرد.

هر دلار آمریکا روز شنبه گذشته در برابر بیش از ۱۵ هزار و ۵۰۰ لیره سوریه معامله شد، در حالی که آخر هفته حدود ۱۴ هزار لیره سوریه برابر با یک دلار بود. ارزش دلار در سوریه از ابتدای سال میلادی تاکنون حدوداً چهار برابر شده است. متوسط حقوق سوری‌ها ۳۰ دلار در ماه است. البته این در شرایطی است که آن‌ها آنقدر خوش‌شانس باشند که بتوانند کاری برای خود پیدا کنند.

رزان ابراهیم، روزنامه‌نگار ارشد سوری که در ایرلند ساکن است در مورد اعتراضات اخیر در توپیتتر نوشته سوری‌ها آزادی می‌خواهند. او گفته دولت سوریه تصور می‌کرد که با افزایش ۱۰۰ درصدی حقوق شهروندان می‌تواند آتش خشم مردم را خاموش کند. اما مردم در داخل کشور علیه آن‌ها قیام می‌کنند. این رویکرد در بین دیگر خبرنگارانی که خارج از سوریه مشغول به کار هستند هم کم و بیش دیده می‌شود.

در یک سال گذشته بشار اسد تلاش کرد تا با استفاده از سرمایه‌گذاری‌های خارجی، وضعیت اقتصادی نابه‌سامان کشور را بهبود ببخشد. عمده فعالیت‌های او البته محدود به کشورهای عربی و ترکیه بود. بازگشت سوریه به اتحادیه عرب و برقراری روابط مجدد با عربستان و امارات از اهداف اصلی اسد به حساب می‌آید. در آن سوی مرز، اردوغان که سعی دارد هر چه زودتر بخشی از سوری‌های مهاجر را به خانه‌هایشان بفرستد، رویکرد نرم‌تری در مقایسه با گذشته مقابل اسد از خود نشان داد. این نرمش تا جایی پیش رفت که انتظار دیدار این دو مقام ارشد وجود داشت. با این حال به نظر می‌رسد اوضاع آنطور که انتظارش وجود داشت با سرعت پیش نرفت.

به نظر می‌رسد که اغلب کشورهای منطقه به این نتیجه رسیده‌اند که اوضاع در سوریه برایشان با وجود بشار اسد راحت‌تر پیش می‌رود. در چنین شرایطی آن بخش از معترضان سوری که با هدف سرنگونی اسد به خیابان می‌آیند، کارشان سخت‌تر است. اما اسد هم مشکلات خودش را دارد. روس‌ها که حامیان او به حساب می‌آمدند در جنگ اوکراین گیر کرده‌اند و به نظر نمی‌رسد اگر بار دیگر رئیس‌جمهور سوریه به دردمس بیفتد، توان حمایت همه‌جانبه از دمشق را داشته باشند.

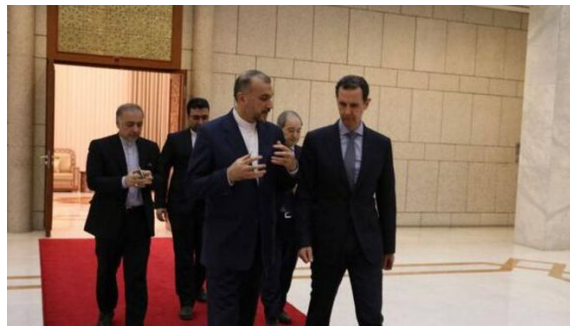
اما آنچه که باز هم نگران‌کننده است، امکان بروز دوباره جنگ داخلی در سوریه است. در حال حاضر چهره‌هایی که به دنبال مبارزه سیاسی با دولت بوده‌اند، حذف شده‌اند. اکنون مهم‌ترین مخالفان اسد از بین تندروها هستند. هر چند گروه‌هایی مانند داعش و جبهه‌النصره و... به شدت ضعیف شده‌اند اما در شرایط فقر و درگیری عضوگیری گروه‌های تروریستی کار آسان‌تری خواهد بود و اسد هم نشان داده قصد ندارد به اصلاحاتی که منجر به کنار رفتنش از قدرت شود، دست بزند.

در پی اعتراض‌های خیابانی در سوریه علیه حکومت بشار اسد به‌ویژه در شهرهای سویدا، بانیا، درعا و ادلب، هفته‌نامه فرانسوی «لوپوئن» با انتشار مطلبی به قلم «عمریوسف سلیمان»، نویسنده تبعیدی سوری، نوشته است که مردم سوریه از نو بشار اسد را به چالش می‌کشند و مانع ترس در این کشور فرو ریخته است.

به گفته نویسنده سوری، هیچ‌کس انتظار نداشت که معترضان سوری از نو به خیابان‌ها سرازیر شوند. از سال ۲۰۱۱ که سرآغاز انقلاب سوریه بود بیش از پانصد هزار نفر در نتیجه جنگ در این کشور کشته و دوازده میلیون نفر دیگر آواره شده‌اند.

اما، به گفته این نویسنده سوری، لغو یارانه‌های سوخت که باعث افزایش سیصد درصدی قیمت آن‌ها شده جرقه‌ای بر خرمن نارضایتی‌ها زده است. در پی این تصمیم ارزش دلار به ۱۴۰۰۰ لیره سوریه رسیده یعنی حدود دو برابر افزایش یافته است، در حالی که حقوق یک کارمند از سی دلار در ماه فراتر نمی‌رود. به همین نسبت قیمت مایحتاج عمومی و تورم افزایش یافته و از خدمات عمومی تقریباً خبری نیست: در گرمای چهل درجه سوریه روزانه تنها یک ساعت برق جریان دارد...

به نوشته عمریوسف سلیمان، از سرگیری اعتراض‌های خیابانی مصادف است با دهمین سال‌گرد بمباران شیمیایی شماری از شهرهای حاشیه دمشق که در نتیجه آن ۱۴۵۰ نفر کشته و ۶ هزار تن دیگر زخمی شدند. اگر چه سازمان منع سلاح‌های شیمیایی حکومت اسد را مسئول این جنایت معرفی کرد، اما، روسیه تاکنون مانع از محکوم شدن حکومت دمشق در سازمان ملل شده است.

امیر عبداللهیان وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی در دیدار با بشار اسد

فرستاده ویژه سازمان ملل متحد در امور سوریه، امروز پس از دیدار با وزیر خارجه این کشور از حامیان مالی بین‌المللی خواست تا کمک‌های خود به دمشق را به دلیل پیچیدگی بحران اقتصادی این کشور جنگ‌زده کاهش ندهند. گی‌یر پدرسون، فرستاده ویژه سازمان ملل متحد در امور سوریه، روز یکشنبه دهم سپتامبر ۲۰۲۳، با فیصل مقداد، وزیر خارجه این کشور، دیدار و گفت‌وگو کرد.

گی‌یر پدرسون، پس از این دیدار، طی سخنانی در جمع خبرنگاران، ضمن بیان این‌که «اوضاع در داخل سوریه حتی از وضعیت اقتصادی در دوران اوج درگیری هم بدتر شده است»، تصریح کرد: «نمی‌توانیم بپذیریم که منابع مالی برای سوریه کاهش یابد در حالی که نیازهای بشردوستانه در این کشور در حال افزایش است.» وی با اشاره به این‌که «اگر سوریه به پیامدهای سیاسی این بحران نپردازد، بحران عمیق اقتصادی و رنج انسان‌ها همچنان ادامه خواهد یافت» گفت که با دولت‌های عربی و همچنین ترکیه، روسیه و ایران برای پیگیری تحولات مذاکرات مربوطه دیدار خواهد کرد.

اکنون به‌نظر می‌رسد که با بحران اقتصادی موجود و روابط احیا شده سوریه با کشورهای عربی که منجر به احیای عضویت دمشق در اتحادیه عرب شده است، گفت‌وگوها پیرامون راه‌های غلبه بر بن‌بست سیاسی این کشور می‌تواند از سر گرفته شود.

مسئله زنان و نظام پدرسالار در تفکر اسلامی، رابطه مبهم و چندسویه دارد. از لحاظ تاریخی و به‌طور مشخص سه مواجهه و رویارویی زنان با نظم پدرسالار در تاریخ معاصر جهان اسلام شکل گرفته است. منظور از نظام پدرسالار، حکومت‌های اسلامی و یا حکومت‌های اقتدارگرایی است که به‌دنبال تداوم نظم سنتی جامعه اسلامی است که زنان در این نظم جایی ندارند.

مهم‌ترین سئوالی که پس از جنبش‌های اجتماعی خاورمیانه که به‌خصوص پس از بهار عربی و شکل‌گیری حکومت‌های سیاسی جدید و اکنون با جنبش انقلابی «زن، زندگی، آزادی» در ایران، پرسیده می‌شود این است که نقش زنان نیز در جامعه چه خواهد شد؟ آیا زنان نیز به‌طور برابر و دوشادوش مردان نیز در همه عرصه‌های عمومی جامعه، حضور خواهند یافت یا خیر؟ اما پس از روی کار آمدن حکومت‌های به اصطلاح «پس‌بهار عربی»، مشخص شد که نه تنها زنان نیز به‌عنوان نیمی از پیکره جامعه مدنظر قرار گرفته نشد، بلکه نظم پدرسالار نیز بیش‌تر تحکیم شد و باز هم موجبات به حاشیه رفتن زنان نیز بیش‌تر فراهم شد.

از سوی دیگر، ظهور داعش در عراق و سوریه که نوع دیگری از تحکیم پدرسالاری و نظم سنتی در جهان اسلام بود، سر برآورد. اما در مقابل این وضعیت، پیکارگران زن «بگانه‌های مدافع خلق» در شمال سوریه و گردان‌های چریکی علیه اسلام‌گرایان مقاومت کردند و داعش را به‌همراه دیگر بازیگران منطقه‌ای و بین‌المللی شکست دادند.

ظهور مجدد طالبان در افغانستان، البته این‌بار با حمایت مستقیم و غیرمستقیم دولت‌های جهانی و منطقه‌ای و در راس همه دولت آمریکا، نقطه بازگشت افغانستان بود. بار دیگر احکام طالبان که برآمده از شریعت اسلامی و فقه است، محدودیت‌های بسیاری را علیه زنان و دختران افغانستان و عدم تحصیل دختران بالاتر از کلاس ششم اعمال شد. زنان افغانستان، برای اولین‌بار به‌صورت خودجوش به خیابان‌ها رفتند و علیه حکومت طالبان که درصدد بازتولید نظم پدرسالار است، اعتراض کردند و شعارهای «نان، کار، آزادی» و «زن، زندگی، آزادی» را سر دادند. طالبان ده‌ها تن از زنان معترض را دستگیر کرد و بعد از شکنجه آن‌ها، برخی از آن‌ها را آزاد کرد و از سرنوشت برخی دیگر اطلاعی در دست نیست.

زنان کرد در بیروت لبنان که عکس مهسا امینی را در دست دارند

ظهور طالبان این فرصت را برای زنان افغانستان فراهم کرد تا علیه وضعیت پدرسالاری ایستادگی کنند و موجب تغییراتی در ماهیت اعتراض شوند. تصویرهایی از اعتراضات زنان در مقابل طالبان و ایستادگی آن‌ها در برابر طالبان، در شبکه‌های اجتماعی منتشر می‌شد، که نشان از حادثه‌ای عمیق بوده است. زنان افغانستان در این تظاهرات و اعتراضات تنها بودند و مردان آن‌ها را همراهی نمی‌کردند. این بیش‌تر از هر چیز نشانه ترس مردان، از تغییر نظم سنتی و مردسالار در افغانستان است. اما جنبش‌هایی که در محوریت زنان هستند می‌توانند وضعیت پدرسالاری ناکام و درمانده را تغییر دهند.

جان‌باختن مهسا امینی، بار دیگر فرصت را برای احیای جنبش انقلابی به رهبری زنان فراهم ساخت و این‌بار زنان دوشادوش پدران و برادران و همسران با شعار «زن، زندگی، آزادی» به خیابان‌ها آمدند تا موجب تغییر نظم سنتی و تفکر مردسالاری و پدرسالاری جامعه گردند و نمونه جدید و نوینی از رهبری و مدیریت از جامعه را در مقابل جهانیان قرار دهند.

هرچند که جنبش‌های اجتماعی جدید نیز عموماً مراحل ترس، خشم و امید را سپری کنند تا به موفقیت برسند. مانوئل کاستلز یکی از نظریه‌پردازان جنبش‌های اجتماعی جدید که نگاه ویژه‌ای بر خاورمیانه دارد، معتقد است که تونس زمانی آزاد شد که مشاهده تصویر سوختن محمد بوعزیزی، ترس مردم را از حکومت بن‌علی به خشم تبدیل کرد و سپس این خشم به امید برای آزادی و پیروزی تبدیل شد.

نیروهای معترض ایرانی در داخل کشور در مرحله خشم هستند، به‌طور تنگاتنگ با همدیگر همکاری مشترک دارند و برای نشان دادن خشم خود به ابزارها و مکانیزم‌های متفاوتی دست می‌یازند. ویدیوهای مختلفی در شبکه‌های اجتماعی منتشر می‌شود که عده بسیاری از نیروهای سپاه، بسیج، انتظامی، پلیس، امنیتی و ضدشورش تا دندان مسلح جمهوری اسلامی ایران نیز توانایی مقابله با معترضان را ندارند. گاهی این نیروها با فرار خود، عرصه را به معترضان واگذار می‌کنند. لحظاتی که معترضان، حتی به اهداف موضعی خود دست پیدا می‌کنند شور و شوق آن‌ها را برای مبارزه بیش‌تر می‌کند و از طرفی، موجب تشویق دیگر معترضان در مکان‌ها و مراکز دیگر می‌گردد تا امید را فراگیر بسازند و راه را برای رسیدن به هدف هموارتر نمایند.

ادامه خیزش سراسری مردم در شهرهای مختلف ایران و همراهی گسترده ایرانیان خارج از کشور با آن‌ها در بسیاری از رسانه‌های جهان بازتاب یافت.

پس از آن که مرگ مهسا امینی، دختر ۲۲ ساله کرد، در بازداشت گشت ارشاد به یکی از مهمترین اخبار خبرگزاری‌های جهان تبدیل شد. حضور مردم ایران در خیابان‌ها و دست نکشیدن از مقاومت در برابر سرکوب شدید جمهوری اسلامی، توجه رسانه‌های بین‌المللی را به خود جلب کرده است.

نتیجتاً بنا به گزارشات نهادهای بین‌المللی و منابع غربی، تاکنون حدود پانصد هزار نفر در جنگ هشت ساله داخلی سوریه کشته شده‌اند و ۹۰ درصد از مردمی که در سوریه مانده‌اند، در فقر و فلاکت بهسر می‌برند و نیمی از جمعیت این کشور آواره شده است. با آن که رقم دقیق تخریب ناشی از جنگ بر اقتصاد سوریه نامعلوم است، ولی تخمین زده می‌شود که ویرانی‌ها بیش از ۶۰۰ میلیارد دلار ضرر اقتصادی زده باشند.

دفتر هماهنگی سازمان ملل متحد برای امور انسان‌دوستانه در سوریه می‌گوید، توده‌های مردم سوریه به‌شکلی متفاوت از یک یا دو سال پیش گرسنه‌اند. این گرسنگی هم زمان است با پیامدهای اقتصادی شیوع کووید ۱۹ در سوریه و دیگر نقاط جهان. قیمت مواد خوراکی در سوریه نسبت به یک سال پیش، دو برابر شده است. گزارشات جهانی، نشان داده‌اند که ابدیمی و عالم‌گیری ویروس کرونا سهم زیاد در وخیم‌تر شدن وضع مردم سوریه داشته است.

تحولات جنگ داخلی سوریه هنوز برای مردم این کشور هضم نشده آن‌ها جنگ خاتمان‌سوز را از ۲۰۱۱ به بعد با چشم‌های خود دیده‌اند. بسیاری از زیرساخت‌های سوریه از بین رفته است. صنعت برق این کشور واقعا مضمحل شده و مشکلات بسیار دیگری دارد. بنابراین مردم سوریه شاهد عینی این حوادث بودند و اکنون نه تنها از حکومت بشار اسد و حامیان آن مانند جمهوری اسلامی، حزب‌الله لبنان و روسیه به دلیل حمایت از حکومت جانی سوریه، نفرت دارند بلکه حکومت بشار اسد را نمی‌خواهند.

اکنون مثلث حکومت‌های فاشیستی روسیه، ایران و ترکیه، عامل اصلی ادامه جنگ داخلی سوریه است با وجود این که دو حکومت روسیه و ایران از حکومت بشار اسد و حکومت ترکیه از گروه‌های تروریستی درگیر در جنگ داخلی سوریه حمایت می‌کنند اما این سه حکومت، مانع بزرگی در راه پایان جنگ و سرنگونی حکومت جانی بشار اسد و رسیدن مردم سوریه به صلح و آرامش هستند!

شکی نیست که سرنگونی جمهوری اسلامی، بلافاصله نخستین تاثیر خود را در کشورهای منطقه همچون عراق، سوریه، لبنان، یمن، افغانستان، یعنی کشورهایی که نیروهای سپاه پاسداران و امنیتی جمهوری اسلامی، حضور فعالی در ادامه جنگ و خونریزی و کشتار به‌ویژه سرکوب کودکان و زنان دارند، خواهد گذاشت. چرا که جای خشونت و سرکوب و جنگ را صلح‌طلبی، آزادی و برابری به رهبری و مدیریت زنان خواهد گرفت و امید به رهایی را عینی‌تر خواهد کرد!

با فرو ریختن دیوار ترس معترضان در سوریه، مردم از نو به خیابان‌ها سرازیر می‌شوند! بی‌تردید، تغییرات در هر کدام از کشورهای خاورمیانه بر روی کشورهای همسایه تاثیر به‌سزایی دارد. یعنی بسیاری از کشورها این منطقه به‌دلیل نزدیکی فرهنگی و اجتماعی با همدیگر، سرنوشت مشترکی دارند. بنابراین، سرنگونی جمهوری اسلامی در ایران و برپایی یک جامعه نوین آزاد و برابر و عادلانه به رهبری زنان در این کشور، تاثیر بسیار مثبت و امیدوارکننده‌ای در کشورهای منطقه به‌ویژه مبارزه زنان برای رهایی خواهد گذاشت!

دوشنبه بیستم شهریور - سنبله - ۱۴۰۲ - یازدهم سپتامبر ۲۰۲۳

ضمیمه:

*فیلم تظاهرات سوریه با شعار «ژن، ژیان، نازادی» با عکس مهسا(ژینا) امینی در سوریه:

[تصاویر مهسا امینی در دست معترضان سوریه؛ شعار علیه بشار اسد | حجاب زنان معترض سوریه را ببینید - هشهری آنلاین \(hamshahrionline.ir\)](http://hamshahrionline.ir)